

de două ori în septemana: Joi-a și
vineri-a; era când va pretinde im-
punită materielor, va să de trei șev
de patru ori în septemana.

Prețulu de prenumerațiune,
pentru Austria:

un an întregu 8 fl. v. a.
dimințate de anu 4 fl. v. a.
petrariu 2 fl. v. a.

pentru Romania și străintătate:
un an întregu 12 fl. v. a.
dimințate de anu 6 fl. v. a.

ALBINA

Prennumerațiuni se facu la totu dd. corēs
pundinti și nostri, și de a dreptulu la Re-
dactiune Stationsgasse Nr. 1, unde
sunt a se adresă și corespondintiele, ce p-
i-vescu Redactiunea, administratiunea și
speditura; câte vor fi nefrancate, nu se vor
primi, era cele anonime nu se vor publicu.

Pentru anunție și alte comunicatiuni de
interes privat — se respunde câte 7 cr.
pe linia; repetiri se facu cu prețiu sca-
diat. Prețiuu timbrului câte 50 cr. pen-
tru una data se antecipa.

TELEGRAMA

Redactiunii de la „Albina“ în Pesta;

data din Fagarasiu în 25 oct. n. la 9 ore n. d. m.;
primita în Pesta la 2 ore d. mediadi.

Tribunalulu regiu din M. Vászrhely
— a pusu pe avocatulu Arone Densu-
șanu la prinsore preventiva pentru cau-
za politice ale Fagarasiului.

Grachu.

Pesta, în 25. oct. n.

Nu ne surprinde. Nu pôte să ne surprin-
dă, căci de multu l'am preveditu și predisu
terorismulu magiaru, ce astadi — se ivesce
seriosu.

Din capulu locului, în data ce vediu-
m cursulu și directiunea ce luă politic'a
magiara, în form'a ei dualistica, instalata la
Pesta prin pactulu de la 1867, — am spus'o
— noi și ceialalti barbati ai partidei natiu-
nale, aici în această foia, precum de asemenea
în „cas'a tieriei“, în diet'a unghuresca, cum-
va această politica, această libertate falsa, acestu
constituționalismu unghurescu mincinosu — nu se
sustien și realiză, decatu prin terore, adeca
prin fortia fisica, prin sila și nevoia, cari medilô-
câți-va ani se vor aplică sub nume er falsu,
nume de lege și ordine legale, la urma in sa-
mintiun'va va lapedă maso'a, va trebui să o
pede, căci o va genă și impedează întru afir-
marea de plina a sa, și atunci — absolutis-
mism și terorismulu magiaru va est cu faci'a
hidra la lumina, și lumea, pana ai cea ma-
re, ni va dá nóa dreptu, recunoscendu că —
capulu locului am petrunsu și cunoscutu
seriulu!

Dar — nici nu ne mirăm, că chiar
într'aceasta începe terorismulu. Este chiar tim-
pulu pentru d'a începe. Tier'a întregă e ne-
stăvilită, încatu i tremura tôte fibrele ani-
mei de amaru și de necasu; — acest'a d'o
parte, — er de alt'a: regimulu nostru, celu
ce s'a îngagiatu la această politica, ruinatoriă
și terifiță, tocmai primu în Viena, de la Wil-
helm și de la Bismark — lauda și recunoscim
și — de buna sêmă si asigurarea de ori-ce
originu necesariu. Ei bine; cui astadi po-
ticulu Wilhelm și straniculu Bismark i
sunt amici, — de cine mai are acel'a a se
măi?

Motiv — destulu — colo, și impulsu
destulu — ici, pentru d'a — încercă fora mai
parte amenare, a astupă gurele a dript la
momentu cu forti'a, și asiă în acestu modu, a
să se prezintă poporale neindestilate și — seu tur-
valu!

Apoi — se'ntielege de sine, că — ca
nici practice ce sunt cei de la putere, nu se
apucă în data, de a dreptulu, de copii
cei desmerdati, ci chiar pentru de a-ii
săge, respective intimidă pre aceia, facu și
și mai alti domni mari, apuca de peru-
șă bina, și mai trantescu — parintescu
pamentu pe — afurisiții de serbi și de ro-
mani, apoi mai isbescu și în slovaci și mai
câte unu pumnu și sassiloru; cari tôte
vor să dica alt'a, de câtu: Vedei, dragutia,
magiarule; pre acestia îi fracămu pentru tine,
ce să inveti a fi de omenia, și să ne sprigi-
m întru tôte, er nu să ne ataci și tu cu gur'a
ta rea!

Èta cum se aplica — mesurile cele
despotice, pe cari — ni spunu foile
de știri, că le-au luat domni — în Pan-
nonia contra Serbilor, și în Fagarasiu contra
Romanilor. Èta caus'a pentru care, septe-
măna întregu, procurorulu generaleșalu tieriei,
la Koama, calatori prin părțile de diosu
și vertosu prin graniț'a Banatului — din
orașu în orașu, ba pana și din satu în satu,
și se convinga în persona despre starea lu-
murilor și despre spiritulu poporului!

Èta aplicatiunea scirei mai nòue, ce ni-o
astadi foile magiare și ni-o adevere-

șce depesi'a din fruntea fòiei nòstre, — cumca
advocatulu Arone Densușanu din Fagarasiu,
— despre carele o depesia în nrulu precedentu
alu fòiei nòstre ni spunea că este trasu în
procesu politicu, — după examinarea sa
judeciiale, la M. Vászrhely, a fost arestatu în
data!!

Da; lucrulu merge pre câtu se pôte de
bine; domni magiari se grabescu din respo-
teru a limpedi referintiele între ei și între noi.
Noi — totu acest'a am asteptatu și am cerutu.
N'avemu de câtu se li multiamimu. —

Din părțile graniției banatice, despre
Biserica-alba, ni se repòrta cu privintia la
conscrierea alegitorilor pentru acelu cercu,
care conscriere s'a terminatu în 14 octomvre,
— cumca comisiunea conscrietòria a facutu
abusuri, ce punu la uimire pre tóta lumea.
Ca la 6000 dintre îndreptatitii Romani și Seroi
— îi-a stersu; er pre nemii îi-a inscrișu cu
gramad'a, fora privintia că — au, sêu nu ca-
lificatiunea prescria de lege.

Vaierările omenilor nostri — numai
iridignarea spiritelor le întrece. Se ingro-
zescu condeulu a descrie cele ce ni se re-
pòrta! Dar acestea — înca se întrecu de
parte prin portarea comisiunei centrale din
Temesiòra. Ni se asecura seriosu, cumca acé-
sta, sêu proprie 3—4 principali ai ei, dilele
trecute se pusera și — stêrșera fora mila și
fora rusine — și pre cei pucini Romani și
Serbi, intrudusi în liste de comisiunea conscrie-
tòria. —

Pre noi — nici acest'a nu ne supera. —
Este bine ca domni stepani ai nostri, prin
portare lor, să se justifice caia teo poporulu
nostru întru tôte. Las' să se convinga po-
porulu și ai inteligintii lui, că — opusetiunea
și alarmulu nostru, de șapte ani în còci, n'a
fost fora destulu temei. Las' să veda lumea,
că — cu acestii domni de la putere, omu de
omenia nu pôte să mërğa mana'n mana.

Cerculu Bisericei-albe are ca la 85000
de Romani și de Serbi, toti omeni cu avere;
er numerulu nemtilor pôte să fie — cam a
diecea parte atât'a; Serbi și Romanii din cea
mai mare în departare cu mile, — ni se scrie
că peste 8000 — s'au prezentatu în Biserica-
alba pentru inscriere; — cu tôte acestea [mi-
noritatea disparietòria a nemtilor va avé in-
scrișe apròpe 2000 de alegatori, er maioritatea
enorme a Serbilor și Romanilor — va fi pe-
calitc urștu.

Acest'a e libertatea și constituiunea nò-
stra, întru întiolesulu și dupa omen'a domni-
lor magiari de la putere. Ei însisi asiă ni-o
presenta.

Acum — amate poporule romanu, vedi
insusi, că noi nu te-am mintitu despre domni,
nu te-am inasielatu candu ti-am spusu, că —
ei sunt asiă! Dêca te-a inasielatu cineva, apoi
a fost — dedicietii. —

Pesta, în 25 oct. 1873.

Venim să ne ocupăm și noi de mani-
festatiuni, pre cari în sinesu ni punemu nici
unu temeu, de toastele schimbate martia
trecuta, la mès'a de gala, în sal'a de ga-
la a curții imperatesci din Viena.

Caus'a că ne ocupăm este, — căci
se ocupa tóta lumea diaristica, și căci
— dorim înca o data a aretă onorabile-
lui publicu alu nostru, cum se amagescu
cei mari între sine și cum se amagescu
popòrale!

Imperatulu Wilhelm alu Germaniei
— cu multu doru a fost asteptatu la
Viena, și noi credemu, că domni stepa-
nitori ai nostri pentru vieti'a lor ar fi
remasu nelinisciti, dêca se întemplă că
sè se inchida espusetiunea, fora vedit'a
acestui — astadi antaiu potentatu în
Europa. Deci Imperatulu Wilhelm —
par că i s'a facutu mila de noi și ne a
cercetatu.

Si — acum, n'am cutesă să dicemu,
că liniscea s'a selasiluitu în animele ste-
panilor nostri! Ar trebui să supunemu
o mare lapedare de sine, ca să nu dice-
mu — o decadere a consciintiei lor,
pentru ca să-ii potemu tiené fericitii!

Dar în fine, cum sunt omenii ce se
tieuu culti și întiepti sêu cu tactu, ei
facu — „gute Miene zum bösen Spiel,“ și
— cauta a aplica și scontă tôte întru in-
teresulu lor momentanu. Si asiă — noa
nu ni remane, decatu să dicemu: ei
bine! dà să vedemu, cum s'a întem-
platu!

Apoi èta cum.
Marti s'er'a — s'a datu prandiu ma-
re, la curtea imperatesca din Viena pen-
tru un'a sută și șeptedeci de domni,
cei mai nalti ce se aflau în Viena și acé-
st'a întru onòrea marelui ospe, Wilhelm
Regele Prusiei și Imperatoriulu Germa-
niei. La această ocaziune, asiă ni spunu
foile, că — după a cincea bucata, Impe-
ratulu Austriei se sculă și inchină, pachar-
ulu naltulu seu ôșpe cu urmatòriele cu-
vinte:

„După-ce intim'a mea dorintia, d'a pò-
tè salută pe iubitul meu amicu și frate — în
Viena, înca sub durat'a espusetiunei univer-
sale, s'a implinitu, — redicu pacharulu cu ani-
m'a imbucurata și cu cea mai deplina multia-
mita, pentru binele amatului nostru ôșpe. Sè
traiesca Maiestatea sa, „Imperatulu germanu“
și Regele Prusiei!“

La acest'a Imperatulu Wilhelm res-
punsu, cetindu de pre o chârta, ce o scòse
Cu pomenit, amatoriile:

„Permite-mi, Maiestate, ca la cuvintele
sublime, tocmai audite, să pronunciu multia-
mit'a mea cea mai cordiale și mai amicale;
adaugu acestei multiamite — cea pentru ospita-
l'a și amicabile primire, ce a aflatu aici
— Imperat'es'a, soci'a mea și pruncii mei; și
am o desclinita satisfactiune, că am fost în
stare, a întorce înca pe timpulu espusetiunei
amicabile veduta, ce Maiestatea Vôstra d'im-
preuna cu Msa Imperatulu Rusiei — mi-ati
facutu anulu trecut în Berlinu. Dispositiuni-
le amicale de atunci, pre cari acum le am pre-
gășitu aici în deplina mèsura, sunt o garantia
pentru pacea Europei și pentru salutea popò-
ralor nòstre. Eu bieu pentru binele Maiesta-
tei sale, Imperatulu Austriei și Regelui Un-
gariet, sublimulu meu amicu și frate!“

Èta cuvintele, din cari domni dela
putere și argatii lor de la pressa, facu
mare capitalu.

Ei pnuu o însemnetate nespusu de
mare — pe dòue espresiuni, antaiu: pe
„garanti'a pàcii Europene,“ — căci ei
sciù că turburările și resbelele îi-ar me-
tură cu totu bagagiulu lor — diosu de
la putere; — a dou'a: pe titulatur'a de
„Imperatulu Austriei și rege alu Un-
gariet,“ întru carea vedu recunoscutu și
sustienutu dualismulu, aici la noi acasa
atâtu de pocitu și urgisitu, și sustienutu
numai prin intriga și sila, și — numai
spre ruinarea tierelor și popòralor!

Va să dica: cei-ce comentedia ast-
felu cuvintele Imperatòrelui Wilhelm, —
nu sciimu, cu scire sêu fora scire, reco-
noscu dependint'a lor, a politice și cau-
selor, de la potericul Imperatulu Ger-
maniei, recunoscu Vasalitatea lor și se
arêta essaltati de ea!!

Astfelu fiindu nu ne prinde mirare,
că acesta essaltatiune, după reporturile
martorilor oculari, a ruptu pana și sta-
vilele etichetei de curte, și la audiulu cu-
vintelor lui Wilhelm au proruptu în
manifestatiuni de entusiasmu chiar esce-
sivu, carele a duratu mai multe minute
— unu lucru ne mai pomenitu la astfelu
de mese!

Noi însa întrebăm: cine nu s'a con-
vinsu dejă de atâtea ori din istoria și
chiar în vieti'a sa, — câtu de pucinu

ajungu cuvintele și propusurile domni-
torilor lumii facia de legile eterne ale
naturii și de necesitățile absolute de pro-
gresu ale spiritului omenescu?!

O parada, ca multe altele, tóta ma-
nifestatiunea, — alt'a nemic'a; și — in-
desiertu astadi domni de la putere, în
astfelu de parade de curte și-cauta in-
tarierea politice și pusetiunei lor!
Trecu'a umbr'a legii!! —

Pesta, în 25 octomvre n. 1873.

Cu diu'a de astadi — a încetatu a essis-
te urbile capitali Buda și Pesta, un'a pe ma-
lulu dreptu, alt'a pe celu stangu alu Dunarei,
și — s'a facutu din ambele capital'a imperi-
ului magiaru „Budapesta.“

Pe temeiulu legii pentru această unifi-
care și pentru annessarea înca și a opidului ca-
merale Buda-vechia, cari părți, pan'acum, de
seclii erau municipalități de sine, s'au organi-
satu uniformu, într'unu centru comunu, prin-
tòru fictiune juristica și politica — formandu
unu unicu întregu, unu municipiu, despărțitu
— ce e dreptu în dòue, prin puterea Dunarei,
peste carea numai unu podu le lêga, și fora
plata nu se pôte trece, dar în fine la mandatulu
legii — totu numai unulu!

Ce nu potu face domni magiari, mai
vertosu dêca — Bismark li stă într'ajutoriu!

Acuma, pentru ca creatiunea să fie com-
pleta, nu mai au trebuintia, decatu — de pri-
maru, și acel'a va fi astadi alosu: Carolu
Rath, sêu Házmanu! Acest'a este întrebarea!
Pacatu înca este; căci unulu este casi al-
tulu, — germanu magiarisatu.

Destulu că foile magiare și magiarone,
la această ocaziune, din acestu incidinte, și in-
torcu privirile îndereptu și nainte, spre tre-
cutu, prezente și viitoriu, essaminandu — ce
ne'nsemnate au fost, și chiar sunt, și câtu de
însemnate au să devina, acum contopite —
aceste urbi, ce formedia anim'a tieriei!

„Ellenr“ — nu pôte a nu spune, că —
Buda are unu nume istoricu ilustru, dar —
magiaru natiunale n'a fost. Acuma are să fie
Legea domnilor a decretatu acest'a. Capita-
l'n întrunita astadi, numera cam 280,000 de
locuitori; între acestia cam 180,000, și cu
ovreii — cam 240,000 sunt nemii; ceialti slo-
vaci și totu felulu de mestecature; magiari
genuini — celu multu 10.000, dicemu: diece mii
și — „Budapesta“ — arc să fie esibisivu ma-
giara și — deplinu un'a. — Bunu începutu!
Și Banatulu, și Transilvania — de
multu s'au unificatu prin lege; dar în
fapta??. . .

Pesta, în 24 opt. n.

În Franca — merou se apropia cutitulu
monarhistilor de gutulu Republicei. Cata-
strofa este imminente, ne-evitabile. Coali-
tiunea pcomplotistilor doreșce convocarea
câtu mai eurendu a adunării natiunale, pen-
tru decretar'a și proclamarea monarchiei, cu
legitimistulu Chambord pe tron, sub titulu
de Henricu alu V-lea. Ei, monarhistii coali-
tiunati, dejă bucina prin tôte organele lor,
că — despre maioritate sunt securi și că —
tôte cestiunile sunt regulate și — tôte vor fi
spre f ricirea Franciei.

Dar pre candu astfelu — cu o efronta-
ria ne mai pomenia, se sbuciuma monarchi-
stii, nici republicanii nu dormu. S'au adunatu
și ei, s'au întiolesu și au legatu strinsa solida-
ritate pentru apararea Republicei; și organele
loru sustienu cu — firmitate, că maioritatea
ar fi în această parte, a nume că — 340 de
deputati ar fi îngagiati cu parol'a pentru Re-
publica, er vr'o 25 de Napoleonisti — înca ar
fi îngagiati în contra machinatiunei Cham-
bordistilor.

Din privintia la Napoleonisti, pre cum

peste totu din oportunitate, republicanii vor combate din tóte puterile intențiunea Cham-bordistiloru d'a decide asupra formei de stat în adunarea națională, *nachiamata spre acestu scopu*, si ei vor stărui, a se decide *acasta* chestiune prin *sufragiulu universal alu intregi natiuni*. Astfelu republicanii credu, că Napoleonistii vor tiené strinsu langa ei, parte pentru principiu, parte si pentru interesu.

Peste totu se crede, că dintre cei 738 de membri actuali ai adunării naționale din Versalia, vor participá la votu celu multu 720, dintre cari republicanii si cu Napoleonistii faou celu pucinu diumetate; pe langa acést'a insa, mai 12 locuri sunt vacante, cari pana pe la mediloculu lui noemvre vor avé s'ia implinite, de securu mai tóte cu republicani, fiindu că poporul astadi, în faci'a periculu, pre care 'lu vede cu ochii, — precum areta rezultatele celor patru alegeri de curendu esecutate, nu mai vré s'ea scia de monarchisti.

Ei, dar én s'ea audimu, cum cugeta complotatorii monarchisti.

Unu corespundinte anglu din „Daily News“ a avutu ocaziune a vorbi în acést'a privintia cu unu corifeu din acea tabera lotreșca, si — éta cum descrie cugetulu, ce dice că a sprimatu acel'a:

„Avemu naintea noastră o tabela, în care se află însemnatu pretulu fiecărui votu. Multi deputati vor fi cascigati prin oferirea de posturi grase, de pairi si de ambasadori, prin promisiunea de portofie si de prefecture, de damnități aulice si alte asemenea. Dar — scimuzi si aceea, că multi deputati n'au nici o avere și nici unu venit afara de diurnele lor; si bine, noi nu dóra a nemica avemu miliónele la mana. — De masa' a poporului de la tíera nici că ni pasa; o disprițimuzi si o vomu tiené usioru în freu, prin publicarea legii martiale; ér plebea cea de prin orasia va privi restaurarea tronului regalé ca unu spectaculu, o comedia îndatana si picană. Astfelu vom căscigá 20 de ani, o viștia intréga astadi!“

Va se dica, Chambordistii, casi toti hotii si tâlharii politici din lume, pre candu pre facia în gur'a mare promitu poporului — *tóte libertățile, tóte usurările, cea mai deplina fericiroie*, — în anim'a loru colcaie ura si disprețiu pentru poporu, si pre sub mana planiescu *pacalirea si injugarea si dripierea sa la pamentu!*

Ore deschide-si-va candu-va o data ochii poporulu, ca s'ea véda si pricepa si previna aceste afurisite planuri, si s'ea nu fie pururi silitu — mai tardiu, dupa suferirea de daune grele, a le nimici prin mari sacrificia si a le spelá cu sange!

Cine e vin'a — atătu a orbiei si retaciloru, cătu si apoi a furiei si isbandei selbetece a poporului? Nime altulu, de cătu *inteligintia cea negriginté séu perfida din sinulu séu, carea — nu-si face detorintia d'a-lu lumina si orientá pururi de timpuriu.*

Si despre Chambord si partesanii sei impreuna conspirati în contra poporului, déjà tóta lumea nepreocupata prevede: că — curendu-tardiu si vor spelá uritulu pecatu alu perfidiei si tradării — cu multu, fórte multu sange, — cu multe capete taiate!

Astfelu monarchiele usurpate si compromise de ómeni netrebuici, de egoisti infernali, mereu si-perdu totu creditulu si totu ramdimulu în poporu!

Astfelu dreptulu „istoricu“ dreptulu „divinu“, — în locu s'ea pactedie cu democrati'a, cu poporulu, — în locu s'ea se impace cu pretensiunile juste ale poporului, s'ea tiena contu de maturitatea poporului si de spiritulu timpului, — continua ne'neetatu, oblu, a se adevéri dusmanu ne-impacabilu alu poporului, a provocá lupta la mórte si viștia între sine si între poporu!

Dóra asiá esto — legea, necesitatea naturei; — căci altfelu nu ni scimuzi esplicá acést'a aparitiune. —

Din straintetate mai însemnámuzi:

Din colo peste Laita, alegerile pentru senatulu imperialé în colegiale poporului de la tíera, precum si a cetatieniloru urbani, si chiar a unoru camere comerciale — s'au terminatu. Déjà sunt conosciuti aprópe 240 deputati, esiti din urna, si rezultatulu — *centralistii-dualisti*, adeca cei cu constituțiunea din decemvre, si-lu esplica ca loru favorabilu, pre candu opusetiunea de statu a federalistiloru sie si-revindicá triumfulu, si pe langa ambii, parti'a germana ce se dice *juna si democratica* se lauda de succesu!

Ei bine, — va întrebá cetitoriulu, cum se póte acést'a?

Éta cum. Dintre conosciuti alesi mai bine de 1/2 parte sunt *pronunciati federalisti*; éra dintre celelalte dóue treimí — o buna treime aparține partitei germane, june, séu democratece. În cifre vorbindu: vr'o 90 si căti-va sunt ai *opusetiunii de statu*, vr'o 45 sunt ai *opusetiunii democratece*; ergo — *maioritatea este opusetiunale*; ergo conservativii decembristi sunt batuti — pana acuma! Catra acést'a mai vine, că în centru, în Viena, jun'a democrata a batutu uritu pre conservativi, scotiendu — dintre 12 deputati — *siepte*, pr candu conservatii numai în internulu capitalei si în suburbiiu Leopoldinu au reusatu cu ai loru cinci.

De alta parte insa conservativii constituționali dicu, că — *contrarii ne-impacabili* ai loru sunt numai federalistii, căci numai aceia vor a nimici sistem'a si constituțiunea; cu jun'a democrati'a — ei, nemtii, ca cu nemti, se vor întiolege si impacá; si asiá triumfulu este, căci au impedeatu d'a se forma *maioritatea* în partea federalistiloru. —

Mai restau alegerile în colegiulu proprietariloru mari precum si ale orasielor si camerelor comerciale în inca unele tíeri coronali; dar prin aceste proportiunea numerica între partite — *abiá se va schimbá.* —

Despre fratele Msale, Domnitoriulu de astadi alu Romanié, *Fridericu de Hohenzollern*, carele servece ca maioru la unu regimentu de dragoni în Prusia, scriu unele foi, dupa „Deutsche Nachrichten“ din Berolinu, cumca ar fi plecatu cu concediu de siesse lune la București, ér scopulu ar fi, ca s'ea invetie limb'a romana si s'ea se prepare pentru tronulu Romanié, căci — de ore ce Carolu n'are inca fii urmatori, dupa constituțiune numitulu seu frate este chiamatu s'ea-i succéda. Si asiá, pentru, ca s'ea se familiarisedie în tíera, ar fi destinatu s'ea ocupe o comanda óresi-care în armat'a romana. — Apoi s'ea nu tiena Romanié, că — *providintia loru este în Berlinu!*

Căile si stadiulu reactiunei.

Pesta, în 24 oct. n. 1878.

De siesse ani de dile, de candu noi, di'a-nóptea — cu ochii deschisi pandimuzi, si observaundu denunciámuzi publiculu nostru, cum domni magiari, deveniti la putere prin'unu pactu nenaturalé, *derima tíer'a, vatema de mórte pre popórale éi patriotice, si compromítu totalminte si radicalu inteligintia, creditulu si onórea natiunei magiare*, — de siesse ani de dile — noi pasu de pasu am semnalizatu *apropiére reactiunei*, adeca *machinatuniile puse în lucrare ale acelorur clase*, a acelor minorități, în sine disparetórie, cari — prin istetimea si siritia loru au sciutu tiené în orbia lumea si a-si formá sie-si o putere colosale, „*puterea dreptului istoricu*“, ca prin acést'a s'ea-si asecure dreptulu d'a stepáni si conduce si exploată — *tierile si popórale.*

Tóta activitatea, intréga politic'a si directiunea sistem'e si guvernului de la 1868 — nu s'ea miscatu, decátu în favórea reactiunei; dar — totu cu devis'a de — *„libertate, patriotismu, progresu magiaru natiunale“*. Magiarulu, fanaticu de la natura pentru totu ce este alu seu si numai alu seu natiunale, a spriginitu acést'a directiune orbisii, fiindu că a crediut'o a fi *spre intarirea sa*, — *pe cont'a celorlalte natiunalități ale patriei*. Si acuma — ce se vedi? Elu, magiarulu, juru imprejuru se vede incunjuratu de *négra* reactiune, elu nóta în mare, între valurile reactiunei, amenintiatu în totu momentulu d'a fi inghititu!

Bismark, ce e dreptu — i stringe man'a; căci semte, că chiar prin ajutoriulu seu a ajunsu, de mane póte s'elu sugrume.

Austriacii — si batu jocu de elu în locu s'elu ajutore la calamitățile cele multe ce-lu incunjura!

A casa — natiunalitățile, maioritatea poporatiuniloru tieriei, tremura de ura si de neacasu în contra-i, — popii sei conspira pe facia în contra ori cărui pasu, ce elu seriosu se încerca a face înainte; — insemi uneltele sale, de cari

s'ea servitu pana la acestu punctu, vedindu pericolele ce se redica în contra-i din tóte partile, si simtindu nesecuritate situatiunei, incepu a-lu parasí si a se apropiá de contrarii lui!

Acést'a este adevératulu stadiu alu dezvoltatiunei afaceriloru nostre publice, este stadiulu *reactiunei la noi*. —

Dar noi — ne-am pusu a specialisá pré afundu; am inceputu cu specialulu, carele ne atinge mai de aprópe si ne dóre mai tare; vremuzi s'ea dicemuzi insa, că — *specialulu de aici de la noi d'a casa, este numai o rotitua a machinei celor mari, a reactiunei generale*. Domni magiari ai nostri au fostu ingagiati de factorii cei potinti ai reactiunii generale, numai de *unelte bune, partiali*, fora ca dóra ei s'ea fia priceputu mácar, că — *pentru care proprie scopu sunt ei ingagiati!*

Factorii principali ai reactiunei sunt — *fora tóta indoie'l'a: monarchismulu si absolutismulu*; adeca: *dreptulu istoricu d'a dispune — unii pucini, unele familie séu si clase, de multime, de poporu — speciale, si de popóra, de umanitate — peste totu.*

Dupa-ce clasele istorice, prin stramutările referintieloru istorice, intemperate în urm'a resbelor de la 1859, 1866 si 1870, s'au desorientatu, adeca *si-au perdutu conducerea si directiunea de pana acé, astfelu slabite*, pana s'ea se orientedie de nou, au trebuitu s'ea faca popóraloru, adeca *democratiei cevasi concesioni*, s'ea acórde câte-ve libertăți publice, s'ea dée unele drepturi, monopolisate ordinarmente numai de ele si filorur poporulu; — dar numai pana se vor semti ér intramâte si orientate. Intramarea s'ea facutu prin — *recunóscerea dreptului de suprematia si conducere la Imperatulu Wilhelmu si principele Bismark*; acuma reactiunea — póte s'ea pasiesca pe facia, si ea s'ea *pasiesce spre umireea si inspaimentarea lumiei!*

Acea s'ea nu ne confunde, că reactiunea se manifesta în diferite directiuni, adesea chiar contrarie; că — *buna óra, directiunea condusa din Francia si din Italia*, luandu firm'a de ultramontana si respective papale, impare tocmai contraria celei imperialistice din Berlinu, Viena si Buda-Pesta; — scopulu loru facia de popóra este același, ér disput'a séu cért'a se inverté numai în prejurulu chestiunei, că — *care absolutismu s'ea fia de a supra?* Celu alu fanaticulu religiozariu, popescu, — séu celu alu fortiei politice lumesci? — Dar în fine absolutistii — pe pelea poporului — totu se vor impacá, precum s'au mai impacatu si alta data. Miscarea atátu de energica a acestoru elemente astadi, firesce a fiacărui în propria sa directiune, este numai pentru d'a se întrece în concursulu valórei lor; căci regul'a generale este — *si aci, casi pretotindenia în natura, că: primatulu séu supremati'a compete aceluia, carele va dovedí că are, séu că scie desvolta si afirmá cea mai mare valóre.*

Ceea-ce noi insa principalminte dorimuzi a constatá la acést'a ocaziune — e, că — *elementele reactiunei astadi, ca si la o comanda, tóte din tóte partile se misca*, si pe întrecute lucr'a, si — *fora crutiare derima si dripescu la pamentu tóte câte li se imparu a le impedeá în cursulu si desvolta fortieloru lor. În desiettu cei cu dreptulu istoricu dicu, că — „numai revolutiunea, si-mananca pe fii sei“*; nu numai revolutiunea, ci *reactiunea inca mai fora crutiare si-trantesce la pamentu si nimicesce pre organele sale ne-apte séu impedeatórie.*

În momentu, afara de miscarea straoardenaria a popiloru celoru mari si vediuti — în Germania, Francia, Svitiera si de la noi în Austria si Ungaria, — Constantinopolea ni infaciosiedia unu asemenea esemplu interesante.

Pe greci nime nu-i întrece în afirmarea si sustienerea dreptului istoricu, apoi macar de ar fi acestu dreptu numai o fictiune siréta a lor. De aceea — reactiunea nici nu are organu mai bunu de cătu pe greci — peste totu, ér pe cei din Turcia, pe „*fanarioti*“ — specialu.

La parol'a de reactiune, data prin

caderea Franciei, grecii din Fanaru a fost cei dantai, cari s'au pusu în miscare retrograda apriga, retragendu mai anta concesionile facute bisericei natiunale bulgare si — *avisandu pre toti cei ce nunescu greci a casa si în straintetate*, ca s'ea începa lupt'a în contra drepturiloru naturali si ratiunali, în biserica si politica.

Din acést'a lupta — am avutu si noi romanii partea noastră si o mai avemuzi astadi, ori unde avemuzi d'a face cu ómeni si crestini, ce se nunescu „*greci*!“

Destulu că, în timpulu mai din urma, o pati *bietulu pré fericitu patriarche alu Constantinopolei* cu numele *Anthimos*. Sinodulu seu, tocmai în lupt'a reactiunale cu bulgarii, aflatu că Pré fericit'ul sa este pré móle, pré pucinu decisu, pré fricosu séu respectuosu facia de Sultanolu si de guvernulu acestuia; deci — simplu l'a provocatu, a-si dá *resignare la scaunu*. Santulu parinte *Anthimos* a respinsu insinuatiunea, jurandu susu a face, că — nu merita imputatiunile ce se facu; dar sinodulu a remasu firmu persistențiunea sa, a denunciatu pe patriarchu poporului grecu, si a provocatu scandalóse atacuri si demonstratiuni publice, în biserica si afara de biserica, contra santului parinte, în cătu acestu nu i-a remasu, de cătu — *a se retrage*.

Scaunulu este vacante si reactiunea greca — *serbédia triumfu mare* — merge resoluta înainte. —

Si ce! — credeti voi că, ceea ce grecii au facutu pentru *reactiune*, poporulu romanu nici odata nu va fi în stare a face — *pentru libertate, morala, natiunalitate*, cu unu cuventu: *pentru viștia progresu?*!

Feriti-ve reactiunariiloru! —

„Despre tinenutul confiniulu militaré

Sub acestu titlu, „*Magyar Polgár*“ din Clusiu, în fruntea nrului seu de de minéc'a trecute, publica o corespundintia din *Caransebesiu* — în form'a unu articulu de fondu, pre care noi, macar scrietoriulu póte s'ea fi avutu intențiuné d'a isbi în noi, dechiarámuzi a o subscrie cu ambe manele, în totu cuprinsulu aflandu-i si recunoscendu-i totu cuvintulu de adevératu.

Ce fericiti am fi noi, déca am ajunge o data, ca antagonistii nostri magiari facia de noi s'ea pasiesca asemenea! Si — nu ne indoimuzi, că ei ar pasi asemenea în data ce ei — facia de noi ar fi serio si sinceri; în data ce ei — date si arguminte, ca cele cuprinse în articulu, de care ni e vorb'a, nu numai le-ar tipa în cutare foia a lor, ci le-ar si primi în anim'a lor si le-ar apretiiu realminte dupa meritulu lor!

Articulu din „*Magyar Polgár*“, pre carele acést'a 'lu dá fora observatiuné de reserva, merita ca s'ea fia cunoscutu de intréga lumea — magiara si romana elu — *tiene de periculósa infuinti'a nótra opusetiunale*, spune insa verde respicatu, că *caus'a reului este — totalminte gresit'a politica si pasire a guvernului facia de romani.*

Dar — ce s'ea vorbimuzi multe; pre nemu acelu articlu, fidelmente tradumuzi naintea ochiloru publiculu nostru. El suna:

„Poporulu granitiei militare, nu scuzespre salutea séu spre perirea sa, este espus la cele mai mari agitatiuni. Nu mai este nio indoie'l'a, că maioritatea precumpenitiaz profesdia de profetu alu seu pe *Babesiu si Miletiicu*.*) Acca sperantia, pe care totu patriotulu cugetatoriu a impreunat'o cu *idee* de provincializare a acestui tinenutu, asiá vede că a disparutu, si prin acestu tinenutu merulu renitentiloru numai cătu s'ea sporigiu. Eu acum câte-va septemane innainte am semnalizatu acést'a aparitiune — într'unu articlu publicatu în acea pretiuita foia, dandu spre siune acelei dorintie a mele, cumca — *celu pucinu pe romanime s'ea n'o împingemuzi acolo, ca s'ea iee dupa agitatorii serbi si s'ea mérga cu si*

*) Traducemuzi vorbalminte, dar întiolesulu nu-lu putemuzi lua, cumca într'adeveru poporulu ar tiené pre *Babesiu* séu pre *Miletiicu* de profetu alu seu, ci — vorbimuzi, că poporulu mai multu se increde partiei natiunale de cătu domniloru magiari. — *Red. Albini.*

... Reflectarea mea n'a avutu nici
... „Guvernulu din capulu locului, prin
... multe dispusetiuni ale sale a aretat, că
... de romani n'are incredere; pre candu
... elu tocmăi trebuia să pasiesca cu totu
... bilulu tactu. Denumirea lui *Bogdan Jakab*
... prefetu alu comitatului Severinu, roma-
... de aici au luat'o de vatemare, — senu celu
... nu au luat'o de unu semnu de incre-
... „Apoi ei — acest'a ne'ncredere o respla-
... prin asemonea ne'ncredere, pana intru
... in catu chiar dupa „*P. Napló*“ in gra-
... militare medilócele constitutiunali dejă
... se mai potu consideră de ajunsu pentru
... tenerea ordinei. In dar foile oficiali si
... oficiali publica reporturi despre mani-
... tatiuni la primirea aici a supremului co-
... Pasulu gresitu s'a facutu, si eu me temu
... aceea, că aceluia vor urmă mai al-
... greite! Aci jace isvorulu reului; ér nu
... unde „*P. Napló*“ si cu elu mai multe
... in patria — credu a-lu fi găsitu.“

„Cu poporulu grantiei militare, carele
... decursu de secle s'a dedatu la supunere si
... mine, intru inceputu eră usioru a esli la cale;
... insa acestu poporu este otielitu si pentru
... si deca se provóca la atare, nu se spa-
... ie ea!“

„Ori catu me trudesca a scrută caus'a
... îndemna pre guvernulu, ca facia de romani-
... de aici se se póte cu atát'a ne'ncredere,
... sum in stare de a o descoperi.“

„Natiunea romana nici candu n'a datu
... me de — nepatriotismu; ea nici odata n'a
... amatu pre muscalu in contra magiarului:
... fauritu planuri — nici cu italianulu, nici
... prussulu, pentru descompunerea impera-
... Si deca ea a pasitu vr'o data, ca se-si
... drepturile si dorintiele, acestea s'a tru-
... ale realia pururia intre marginile intre-
... teritoriale a patriei. Si chiar deca din
... carea onoru individi s'ar poté deduce al-
... aceea nu e decatu umbr'a luptei, carea nu
... te impută de crima natiunei romane.

„Ceea-ce nejomóra pre noi — e, că — nu
... onóscemu unii pe altii, si — macar că ar
... mai mare lipsa de acest'a, noi, nici că
... temu capulu ca se ne potemu onóscé unii
... kti! Compatriotulu magiaru din Ungaria
... sion — si — ntipuesce pre romanu celu pu-
... de diumetate selbatecu, fiindu că nu-lu
... deca, nu l'a vedutu nici o data, n'a schim-
... o vorba cu elu.“

„Ei bine; cobóre aici, in sinulu poporu-
... manu ori cine, cărui i jace la anima cau-
... buna, si essazinedie fora preocupatiune
... omenii mai de inteligintia ai aceluia si
... insusi poporulu, că — óre pléca-se spre
... sia; óre intr'adeveru gravitédia in afora?“

„Eu credu, si afu acest'a naturalu: —
... o natiune numai in acelu casu poté se gra-
... tie in afora, candu vede, si din dia in dia
... buie se se convinga, că intr'o patria cu ma-
... rulu chiar nu se poté ferici. Pana la atát'a
... — dóra totu nu vom fi ajunsu!“

„Ori ce s'ar dice despre tendintiele na-
... tionalitiloru, consciintia de sine a natiu-
... tiloru este multu mai curata, de catu
... aceea se colcaiesca in sine planuri con-
... tie statului. Ér aceea, cari totu merou le
... uiescu pre nationalitati si li suspiciunédia
... otismulu loru, fie convinsi că prin acés-
... nu facu nici unu folosu pentru binele pa-
... si!“

„Pre cum ori care alta cestiune, asiá si
... nationalitiloru — astépta o deslegare in-
... lépta si prudinte. Acest'a nu se póte incun-
... nici prin trecere cu vederea, nici prin in-
... arearea ei. Ér a duce lupt'a la absurdu, nu
... e fi interesulu nici unei párti. Ba inca in-
... secle magiarului si ale romanului — atátu
... de identice, de — comitemu lucru fora
... detu — pentru presinte si pentru viitoriu
... perdemu acest'a din vedere.“ —

Astfelu „Magyar Polgár,“ ér noi si
... de nou oftámu: de ar dá santulu
... si geniulu celu bunu alu popora-
... nostre, ca domni magiari de pre-
... ndeniá si mai vertosu cei de la po-
... se semta si se prícepa, cele-ce pro-
... acia atátu de chiar si limpede acestu
... uclu, si se se petrunda de adeverulu
... si se se recunosca o data, că — facia
... noi romanii ei au pornitu si mergu
... o cale cu totulu gresita, care aduce
... ra peste totu, si natiunea magiara de-
... nitu — la perdiare, si carea pre noi,

cei ce vedemu si prícepemu acest'a, si ni
... iubimu tíer'a si poporulu, ne face se strí-
... gamu diu'a-nóptea in lume: „*stati o data*
... *orbiloru, stati nebumiloru, stati retaciti-*
... *loru! stati, stati!!*“

Éta pusetiunea nóstra facia de
... domni magiari; éta-o precisata si lim-
... pedita chiar de o fóia magiara, cu carea
... atátea ne'ntielegeri am avutu, carea atá-
... tea adeveruri si ideie false a respanditu si
... respandesce despre noi!

Vede, semte, prícepe acest'a dnulu
... *Moldován Gergely* de la „*M. Polgár*“ —

Pesta, in 22 octomvre 1873.

Pre candu regimulu, din banii statului,
... redica pretotindenea preparandie — intru in-
... teresulu propagandei magiare, noi romanii,
... dar anume cei ortodossi, cari dispunemu de
... noi, de patru ani recunóscemu, că eele 2 pre-
... parandie ce avomu, din punctulu de vedcre
... alu receritiorulu culturali moderne — n'a-
... jurgu chiar nimic'a, de pátru ani deliberámu
... asupra reorganizárii loru, si — nici de cum
... nu potemu se facemu unu pasu inainte!

Cea mai buna, si asiá dicendu unic'a
... preparandia a nóstra a fost — in Aradu, dar'
... de vr'o 20—30 de ani aceea atátu de stati-
... nara a remasu, incátu astadi mai nici că me-
... rita numele de *institutu pentru prepararea de*
... *investiatori!* Si precandu noi totu vorbimu
... despre redicarea ei la inaltimea timpului si
... — totu merou nu facemu nici macar primulu
... pasu realu; — intr'aceea statulu ér redicá si
... deschise o preparandia magiara in Aradu,
... langa noi, cu tóte medilócele necesari pentru
... de a ne arétá miserabilitatea;

Se dice că — lips'a de bani, lips'a de —
... inca 2—3000 fl. pe fiacare anu.

Secatur'a! Noi spesarámu cu alegerea
... de metropolitu vr'o 12,000 fl. fora ca se ave-
... mu fondu, pentru că s'a recunoscutu absolutu
... necesariu! Dar pre langa acest'a totu la acestu
... actu si noulu metropolitu va fi spesatu,
... cum dámu cu socotél'a, inca vr'o 10,000 fl.
... nota bene, ér — pentru că a fost neaperatu
... de lipsa.

Ei bine, domniloru, este óre greu de a
... prícepe si a pronuciá cu aceeași convictiune
... absolut'a necesitate d'a reorganisa preparan-
... diele nóstre, si specialu pre cea din Aradu,
... carea ne face rusine, si in locu se ne inainte
... ni impedece progresulu natiunulu cultu-
... rale?!

Sé nu ne mai amagimu, domniloru. Al-
... ta cauza trebuie se fia, pentu carea nu ne
... apucámu de lucru, nu facemu unu pasu prac-
... ticu inainte.

Éta, sinodulu Aradanu dejă alu doilea
... anu a decretatu, a se tramite 2—3 juni, pre-
... parati cum se cade, la studia mai inalte, pen-
... tru d'ase calificá de profesori preparandiali,
... si — nu s'a facutu. Nu s'a facutu totu din
... caus'a, că n'avomu fondu, precandu pentru
... alte lucruri, mai'de nimic'a, se gasescu si
... chieltuiescu multu mai multi bani!

Noi dámu cu socotél'a, si las' că veti ve-
... dé, cum viitorulu va se vina se ne justifice
... suspitiunea, — cum ca conducetorii lucruri-
... loru traganescu si asiá dara impedece reorga-
... nisarea preparandiei, căci — asiá ceru inspi-
... ratiunile mal inalte, séu — celu pucinu asiá
... credu a corespondé intereseloru straine mai
... nalte, căruru — dorere bisericianii principali
... ai nostri proprie se tienu chiamati a corespon-
... de si a servi.

Noi — destulu am tacutu in acest'a
... privintia, suntemu resoluti, a nu mai tacé. —
... Prepárandi'a romana natiunala se se reorga-
... nisedie, séu macar se incepa a-se reorganizá
... fora tóta mai departea amanare — din ori ce
... medilóce, căci necesitatea este absoluti-
... sima. —

Baia-de-Crisiu (Comit Zarandu.) 20 optovre

Este lucru tristu si dor erosu, că in con-
... tra abuseriloru persecutáriloru si insielatiuni-
... iorulu, cari se comitu ne'ntreruptu de unii dire-
... gatori de finantie, ori unde si ori cui te vei
... plange, léou, mangaiére si dreptate nu afii.

In acestu obiectu inca in 1870 am fa-
... cutu interpelare in dieta si am provocatu mai
... multe casuri speciali si le-am documentatu
... cu date. Domnulu ministru insa, pre langa
... tóte datele produce, in respunsulu seu a ne-

gatu *simplu* esistintia atároru abuseri, ér
... maioritaea dietei a luatú respunsulu minist-
... trului la cunosciintia. —

Totu in 1870-am recursu la Domnulu
... ministru de finantie si cu date am doveditu
... pe deplin, că deregetorii finantiali dela
... perceptoratu din Pancota (comitatulu Ara-
... dului,) au ordinatu esecutiune in contra-mi,
... pentru ca se stórcá una suma ca percente
... de transpunere pentru o via ce am cumpe-
... rat'o dela Asociatiunea aradana pentru cultu-
... ra a poporului romanu, care suma inse eu o
... platisem dejă acestuiasi poreceptoratu inca in
... 1868. Tempu indelungatu n'am primitu nici
... unu respunsu, si de aceea de nou am suplicatu la
... ministrulu de finantie, rogandu-lu se-mi facea
... dreptate si se me scutéscá de persecutárele si
... faradelegile diregetoriloru finantiali de la
... perceptoratu Pancotei.

La acest'a Domnulu ministru mi-a in-
... dorsatu pe suplica, că la Domni'a sa n'a so-
... situ recursulu meu si asiá nu póte superá
... caus'a.

Mai tardiu inse acestu recursu alu meu
... — despre care Domnulu ministru in indor-
... dsat'a sa afirma, că la densulu n'a scóitu —
... l'am primitu prin directiunea finantiala din
... Aradu, unde a fost transpusu de Dlu minist-
... tru, cu indorsat'a, că dovedindu-se că com-
... petintia pretinsa de diregetorii perceptora-
... tulu din Pancota in adeveru este platita —
... acea pretensiunea ne-legala s'a stersu. Totu
... prin directiunea finantiala din Aradu am
... primitu si a dóu'a rogare a mea, totu in ace-
... sta cauza ascernuta Domnului ministru de
... finantie, cu indorsat'a că facendu-se inchi-
... sitione s'a afiatu, că deregetorii de la percep-
... toratu din Pancota — au pretinsu acea
... suma nelegala numai d'in gresiel'a!?

Dupa acestea cugetám, că voui fi scu-
... titu de malitiosele persecutári a susu numi-
... tiloru Domni; dar ce se vedi, in 18 l. c. pri-
... mariulu comunci Baia-de-Crisiu, veniudu la
... mine, mi-arátá ordinatiunea perceptoratu
... din Pancota, dd. 26 septembre a. c. prin carea
... i se impune, ca prin esecutiune se incaseze
... de la mine sum'a de competintia pentru
... transcrierea viiei comperate de la Asociatiunea
... Aradana pentru cultura a poporului romanu,
... adeca totu acea suma, care in 1868 am fost
... platit'o, si care totu acei domni din Pancota
... in 1870 au pretins'o a dóu'a óra, si despre
... care directiunea finantiala din Aradu, facendu
... cercetare, a afiatu si m'a incunosciintiatu
... in 1871, că numai din gresiel'a s'a pretinsu
... a dóu'a óra si că gresiel'a s'a coresu.

Dupa promesele acestea cugetu, că ori-
... si-cine se póte convinge, că aci nu mai póte
... fi vorb'a de gresiel'a, ci numai de insielatiu-
... ne, séu persecutare malitiosa.

Pe langa tóte acestea, desl din trist'a es-
... perintia n'am sperantia că mi-se va face
... dreptate, totusi órași am ascernutu Domnu-
... nului ministru de finantie urmatori'a rogare:

Domnule Ministre!

Inca in 1870 mi-am fost luatú libertatea
... a face o interpolatiune in privintia abnorme-
... loru abuseri, cari se facu prin diregetorii de
... finantie, si ca Domnulu ministru se fia pe
... deplinu convinsu de afirmatiunile mele, am
... provocatu mai multe casuri speciale, dove-
... dindu-le cu date positive; inse Domnulu
... ministru de finantie de atunce, in respunsulu
... seu simplu, a negatu esistintia atároru abu-
... suri, care respunsu prin maioritaea casei si
... fu luatú la cunosciintia. —

Diregetorii de finantie prin a cést'a au
... prinsu curagiu de a multiplicá abuserile si
... insielatiunile. Asiá perceptoratu din Pan-
... cota (comitatulu Aradului,) cu tóta obras-
... nicia a inceputu sistematice a persecutá si
... vécésá pe subscrisulu, si anume: subscrisulu
... inca in 31 decembre 1866 cumperandu o via
... dela Asociatiunea pentru cultura a poporulu
... romanu din Aradu, perceptoratu reg. uyg.
... din Pancota (comitatulu Aradului,) precum
... se vede din chart'a, sub A. in copia alaturata,
... in 31 iuliu 1867 mi-tramise ordinatiunea de
... a plati 109 fl. 37 1/2 cr. cu procentu de trans-
... punere pentru vii'a cumperata; dar fiindu
... acést'a suma mesurata nelegalu, cu multa mai
... mare decátu se cere dupa lege, precum se vede
... din chart'a de sub B. am recursu in contra
... acestei decisiiuni, si precum se vede totu din char-
... ti'a de sub B. prin decisulu directiunei finan-
... tiali sum'a de 109 fl. 37 1/2 cr. s'a redusu la 31

25 cr. Acést'a suma precum se vade din cuie-
... tanti'a, sub C. alaturata, impreuna cu came-
... tole de 1fl. 81 cr. la olata desidara 33 fl. 6
... cr. in 10 decembre 1868 am si platit'o la
... perceptoratu reg. uyg. din Pancota.

Pe langa tóte acestea in 29 septembre
... 1870 prin primariulu Baiei-de-Crisiu mi-s'a
... manuatú exeffo mandatulu sub D. alaturatú,
... prin care mi-s'a impusu totu prin
... perceptoratu reg. uyg. din Pancota ca —
... totu pentru vii'a cumperata dela Asociatiu-
... nea aradana pentru cultura a poporului romanu,
... pana in 30 de dile se platescu 218 fr.
... 75 1/2 cr. percente de transcriere.

In acest'a privintia mi-am luatú
... libertatea de a dreptulu Domnului minist-
... tru a face aretare in 30 septembre 1870, si
... a-lu rogá pentru a me scuti de insultele si fo-
... radelegile diregetoriloru finantiali, precum
... de vede din documentulu de sub E. Deórace
... pana in 20 ianuarie 1871 n'am primita nici
... unu respunsu, mi-am luatú libertatea in 20
... ianuarie 1871 de nou a recurge la Domnulu
... ministru, precum se vede din documentulu de
... sub F. La acest'a rogare din urma am primitu
... incunosciintierea Domnului ministru, sub
... G. in copia alaturata, in care se néga, că aci
... fi ascernutu rogare mai susu sub E. provo-
... cata; mai tardiu inse am primitu acea rogare,
... ascernuta domnului ministru, provediuta cu
... indorsat'a de la directiunea finantiala din
... Aradu, in copia sub H. alaturata, din care
... bine voiti a vedé, că directiunea finantiale
... me incunosciintieá, că petensiunea nelegala
... s'a stersu. Asiderea pe unu rubru a rogárii
... mele a dóu'ce me incunosciintieá directiunea
... finantiale din Aradu, că perceptoratu reg.
... uyg. din Pancota pretensinnea nelegala a ce-
... rut'o de la mine numai din gresiel'a, pre-
... cum bine voiti a vedé diu insciintierea
... acum provocata, in copia sub I. alaturata. Pe
... langa tóte acestea primariulu Baiei-de-Crisiu
... la recercarea perceptoratu din Pancota,
... conformu documentului sub L. in copia au-
... tentica alaturatu, óra me provóca a plati 7
... fr. 50 cr. totu ca percente de transcriere a
... viiei cumperate dela Asociatiunea aradana
... pentru cultura a poporului romanu. —

Domnule Ministre! mi place a crede,
... că dupa cele premise si stimatu Domni'a Ts,
... voi fi pe deplinu convinsu, că aici nu mai pó-
... te fi mai multu vorb'a de gresiel'a, ci numai
... si numai de insielatiune malitiosa si perse-
... cutiune sistematice.

Dreptu aceea mi iau libertatea a treia
... óra a Te rogá se ai bunetato a ordiná inchi-
... sitione roceruta, a-mi dá satisfactiune pentru
... atátea persecutári malitiose si in venitoriu
... a-me scuti de malitios'a insulta si persecutare
... a diregetoriloru finantiali.

Sigismundu Borlea, m. p.
... deputatu distalú.

Varietati.

Burs'a de astadi merita o deose-
... bita atentime. Red.

(Sangele apa nu se face) Diariulu
... „*Pesti Napló*“ in numerulu seu din 24 octobre
... vorbesce in primul articlu de fondu de
... spre Turcia si starea ei actuala. Mai antaiu 'si
... esprime parerea de reu acestu diurnalu, că
... aici in capital'a *jidánesca-ungurésca*, Buda-
... Pesta, poporulu magiaru pré pucinu scie de-
... spre cele ce se petrecu cu fratiu loru de unu
... sango din Turcia cea *bolnava*. Dupa aceea ince-
... pe a deplange starea cea decadinta a Tur-
... ciei in tóta privintia, dicendu că la acést'a de-
... cadintia o a adus'o mai numai referintiele
... feudali, ce costau si astadi acolo, adaogendu
... că in Turcia mai totu pamentulu celu de alt-
... mintrelea atátu de roditoriu se afla in pro-
... prietatea statului si a mosieloru. Acést'a im-
... prejurare o aduce amintitulu diurnalu de pri-
... mulu factoru ce impedece desvoltarea cultu-
... roi sociale si afirma că ar fi tare do doritu cu
... doosebire pentru Ungaria, carea apróba sus-
... tentionea Turciei, (fresce ca a unui statu ce
... multu bine a facutu pentru lume in timpul
... trecut,) in numerulu statelorú europene, ca
... dulcii loru frati de unu nému si de o semen-
... tia se propasiesca cu unu mai mare aventu in
... cultura. Si ca nu cumva Turcia se uite ra-
... pede acestu svatu fratiescu incepe a enumerá
... Turciei tóte ramurile, in care ar fi bene se
... progresodie si adeva: in justitia, admini-
... stratiune etc. Unu altu lucru mai imbucuratoriú
... despre Turcia se mai amintesce cu acést'a oca-

siune si adeca acea imprejurare: ca sultanulu a emis o ordinatiune, prin care se decreté dia secularizarea averilor mosiecelor turcesci. Nici acésta ordinatiune in sa nu promite multu, pentru ca pana acum este numai pe chartia. Astea le spune diariulu ungurescu.

Er noi nu ne potemu retiené se nu applaudemu acestu sfatu ungurescu si se nu dicomu ca Ungaria si a inceputu deja misiunea civilisatorica in Orientu. A casa nu mai are Ungaria si asia nimicu de lucru; ér unguru-lu este omu activu, nu i place a stá cu hurt'a la sóre si finindu lucrulu a casa, trebeu se plece in Turcia se luminedie Orientulu celu intunecat.

Mare potere are lumin'a si cultur'a. Mai sciti ce vom mai poté vedé? Turcia n'a potutu cuceri Ungaria cu forti'a bruta; poterea luminii si a culturii este in sa multu mai puternica cu deosebire déca este unguresca; prin cultura deci Ungaria va poté probabilminte cruceri Turcia. La lucru dara fratiloru magiari, nu perdeti ocaziunea din mana.

(O preparandia pentru Rabini.) Diaristic'a din capital'a nostra nu se póte din destulu bucurá ca la staruintia actualului ministru de culte, Maiestatea Sea a incuventiatu infientiarea unei preparandii aici in Buda-Pesta pentru pregatirea Rabiniloru jidanesci pentru jidaniu din Ungaria, ce atátu de bine semtu unguresce. Unei foi unguresci i place a dice ca. déca rabinii coi crescuti pana acum

in institute straine au semtitu atátu de bene unguresce si au lucratu in directiunea moderna a magiarisarii cu atátu dielu; apoi cu atátu mai mari unguri voru deveni ei atunci, candu voru suge vitiele culturii in patria unguresca. Ei bine asia se fia, — mie in sa nu mi se pare a fi astfelu, si mai curendu mi place a crede ca magiarii se voru jidanisa si germanisa, decâtu ca ijdani se voru magiarisa. Cine nu me crede pre mine, se vina la Pesta si se-se convinga.

(Prim'a scóla comerciala mai nalta in partile de diosu ale tierii, in Banatu.) Despre scóla comerciala mai nalta, deschisa de dlu Franciscu Wiesner in Temesióra, pre cum la rondulu nostru am anuinciat'o si noi in nrulu 72 alu Albinei, ni se repórta cu multa placere, ca aceea, abia deschisa, a intempnatu apretuirea generala a publicului si este cercetata cátu de bine. Nu ajungemu de a ne felicitá destulu, pentru acésta scóla, a carei lipsa era atátu de multu sentita, si carea acuma intinde buna ocaziune parintiloru, spre a dá copiiloru destinati ca rieri comerciale — o buna, si totu de o data mai cu inlesnire si mai estinsa crescere de specialitate, fora ca se fie siliti a cautá atare, — departe in strainetate. Consentimu deci din anima, candu ni se spune, ca — fiindu acésta scóla in medioculu unei poporatiuni romane, si limb'a de propunere in ea — cea germana, atátu de necesaria astadi in comerciu, se profite de ea curendu cátu de multu si romanii, anume familiile comerciali din Bucuresci si de prin celelalte orasie ale Romaniei, cari — nu mai sciu cum se încépa, pentru de a dá copiiloru loru o invetiatura comerciala solida si folositoria.

Convocare !

Domnii membri si comitetulu centralu a Reuniunii poliifica-natiunali a tuturoru Romaniloru din comitatulu Aradului, prin acést'a se invita la siedintia ordenaria pe diu'a de 2 noemvre cal. nou ca premergatoria Congregatiunei comitatense. Timpulu este: 4 ore dupa mediadi; ér loculu — celu indatenatu, adéca institutulu clericalu din Aradu.

Aradu, in 22 optomvre n. 1873.

Demetriu Bonciu m. p. presiedinte Reuniunei.

Burs'a de Viena,

in 25 opt. 1873.

N'am cultivatu acésta rubrica — nu mai tienem u minte de candu.

Este un'a, pre care redactorelui — de candu esisite „Albina,” i-a placutu s'o scrie elu senguru.

Dar cu tóte ca — de trei lune n'a mai vorbitu de bursa, ea totu nu s'a indreptatu cátu de pucinu, ma — si-a continuatu cursulu de deruta, in carele se aflá, candu ne-am intelnita mai pe urma.

Nu mai ca de esemplu vom aduce aci 2—3 cifre, pentru ca cetitorii se-si póta face o ideia mai chiara despre colosal'a decadere a piatisi nóstre de bani si despre enormile perderi ce s'au nascutu de aci.

Luámu din aprilu, nainte d'a a prorumpé crisa la burs'a de Viena, si apoi din inceputulu lui iuniu, dupa o crisa de 3—4 septemane, mai departe din augustu si septembra, si in fine de astadi — urmatóriele efepte si cu cursurile corespunditorie ale loru, adéca :

Actiunile creditulu mobilu din Viena :
aprilu : iuniu : aug : sept : oct :
335 ; 275 ; 250 ; 230 ; 205.

Imprumutulu de statu cu 5% in chárta :
71 ; 69³/₄ ; 68³/₄ ; 68 ; 67³/₄.

Obligatiunile rurali transilvanice :
77³/₄ ; 75 ; 74 ; 73 ; 71.*

Si inca un'a, din Pesta, care ne intereseáa fórté de aprópe, adéca :

Actiunile primei case patriotice de economii : (de cari fundatiunea Gozduiana are 104 bucati, formandu ele cea mai principale avere a acéstei frumoase fundatiuni.)

Acéste actiuni in aprilu, nainte de crisa erau notate cu 2800 fl ; in iuniu au scadiutu la 2600 ; in septemvre la 2400 ; ér astadi sunt cu — 2240 fl ! (Va se dica, prin acésta sengura scadere, in cinci lune de dile fundatiunea Gozdu a scapatatu cu peste 58,000 fl !

Dar noi aleseramu chárta de cele mai solide, si nici un'a de ale cancelorulu, cari au datu pornire crisei, cáci déca am luá vr'un'a de aceea, apoi ar trebui se notámu cam asiá : 350 ; 150 ; 75 ; 30 ; 15 !

Va se dica, celu ce in aprilu avea 350 fl. in punga in acestu felu de chárta, astadi abia mai póte scóte 15 fl. pe ei !

Si aci pr'oprie jace coticari'a si — „krachulu” celu infricosiatu, carele din 300 de milionari a facutu 600 de cersitori ! Si din 5000 de familie bogate, a facutu 25000, ce abia o mai potu duce de astadi pana mane.

Si — acést'a proprie este, ce face crisa ne-curabile ; cáci — cine ar mai poté desdauna pre multimea pagubita, si cine pre acei atátu de amaru insielati si ciupeliti la bursa, ii-ar mai poté momí acolo !

Dupa acéste premise, se facemu unu micu tablou a cursuriloru de astadi.

Actiunile creditulu mobilu : 205 ; ale bancei anglo-austr. : 129 ; — cele de lombardu : 155 ; — ale drumulu feratu de statu : 316 ; — Tramvay de Viena : 160 ; — rent'a de chárta cu 5% : 68 ; — rent'a in arg : 72 ;

*) Bagati bine de séma acésta scara rapede in diosu, si in acestu timpu consistoriulu nostru archidicesanu din Sibiu tramite de cumpé la Viena de 100,000 fl. astfelu de chárta ! Apoi se se lase banii pre man'a acestorú ómeni ?! — Séu cá dóra vor dice, cumca nu se perde nimic'a, cáci obligatiunile rurali sortiendu-se, se platesecu dupa pretulu nominalu si asiá nu se perde nimic'u la ele. Da, domnilor, se sortiescu — eventualminte in 500 de ani, — tiena-ve Ddieu ! —

— losele de creditu : 161 ; — cele de imprumutu publicu dela 1860 : 104 ; cele de la 1868 : 131 ; — agiulu argintulu : 7³/₄ ; — galben : 5.45 ; — napoleonorii : 9.07 ; — obligatiunile rurali ung : 72 ; — banatice : 71 ; — transilvanice : 70³/₄ ; — bucovinene : 72 ; — losele turcesci : 53¹/₂.

Publicatiuni tacsabil.

„ALBINA“

Institutu de creditu si de economii

Sibiu.

In conformitate cu §-lu 19 din statute incunosciuntiamu, Consiliulu nostru de administratiune in considerarea situatiunei presentu a fipsatu interesele de la imprumutele acordande prin institutulu nostru in tóte operatiunile dejá acuzate — de o camdata cu 10% anu. —

Sibiu, 23 octobre 1873.

Directiunea.

Concursu.

Pentru vacant'a statiune invetiatiunale din comun'a Oresiatu, cottulu Temesiu, c. v. Carlsdorf se escrie concursu cu termenul pana la finea lunei optomvre c. v.

Cu acestu postu sunt impreunate urmatóriele emoluminte si conditiuni :

1. In bani gata 300 fl. v. a. si 2 fl. 100 spese scripturistice ;
2. Unu jugeru de pamentu aratoriului cuartiru liberu, cu gradina de legumuri ;
3. Competentii sunt detori a propunéscu scóla in limb'a romana si serba, dréca aceea se cere, ca se fia bine calificat in ambele limbe susu amintite ;
4. Alesulu invetiatiunale mai are de a pune scolariloru totu in ambele limbi si cantarea bisericésca, si a cantárea la tóte functiunile.

Doritorii de a ocupá acestu postu sa avisati, a substerne recursele lor, bine struate, catre senatululu scolariu localu Oresiatu, prin Onor. judetiulu cercualu Carlsdorf, pana la terminulu sus prefigat Oresiatu, in 5 optomvre 1873.

In numele senatululu scolariu localu :

Zacharia Almajanu, m. p. jude comunalu, ca presiedinte

Concursu.

Pentru reintregirea parochiei gr. v. vacante din comun'a Olosiagu, in protopopiatulu Lugosului, cottulu Carasiu ; se deschide concursu cu terminu de siesse septemane de prim'a publicare.

Emolumintele sunt : 20 jugere de pamentu aratoriului si 12 jugere pentru fenu, la prototiescu dela 120 de case. dela fie o cate unu metiu de cucurudiu nedespozistol'a indatenata si unu locu de casa golu unu jugeru.

Concurentii au a adresá recursele lor instruate in intielesulu statutulu org. can. on. sinodu par. gr. or. din Olosiagu si a tramite la dlu Georgiu Pesteanu, protopopiatulu Lugosiu.

Olosiagu, in 30 sept. 1873.

In contielegere cu dlu protopopiatulu tualu.

3—3 Comitetulu parochialu.

Invitare de prenumeratiune

„ALBINA“

pe patrariulu curinte ultimulu alu anulu 1873, pentru carele potemu servi cu esemplare de la inceputu.

Administratiunea.

Resultatele operatiuniloru

institutulu de creditu si de economii „ALBINA“ din Sibiu, in alu treilea patrariu de anu, dela 1 iuliu pana la 30 septembre 1873.

		fl.	or.
I. Reuniuni de creditu.			
1930	Cu finea lui iuniu a. c. se aflara in legatur'a reuniuniloru de creditu :		
	participanti, cu unu creditu preste totu de — — — — —	183.898	16
64	In decursulu patrariului alu III. se mai primira — — — — —	10.700	—
	participanti, cu unu creditu de — — — — —		
	Prin urmare in patrariulu III. au fost in legatur'a reuniuniloru de creditu :		
1994	participanti, cu unu creditu totale — — — — —	194.598	16
5	participanti, repasira, si din imprumute se replatire — — — — —	24.086	44
	Remasera deci cu 30 septembre a. c.		
1989	participanti, cu unu creditu preste totu de — — — — —	170.511	72
	Fondulu de garantia alu reuniuniloru cu 30 sept. 1873 e de	41.641	50
II. Depozite spre fructificare.			
	Starea depozitelor cu finea lui iuniu a. c. era de — — — — —	63.845	73
	in decursulu patrariului alu III. s'au depusu — — — — —	21.968	—
	Astu modu starea totala a depozitelor in patrariulu III e — — — — —	85.813	73
	In decursulu patrariului alu III. se redicara — — — — —	14.916	64
	Deci starea lor cu finea lui septembre 1873 remase — — — — —	70.897	09
III. Operatiuni de escomptu.			
	Starea portfoiului de schimburi, (cambie,) cu finea lui iuniu a. c. era de :		
229	bucati in suma de — — — — —	97.031	—
	In decursulu trimestrului alu III. se mai escomptara :		
330	bucati, in suma de — — — — —	169.280	52
	Prin urmare starea totala a portfoiului in patrariulu III fu de :		
559	bucati schimburi, in valóre de — — — — —	266.311	52
	In decursulu patrariului se rescumperara si rescumptara :		
255	bucati schimburi, in sum'a de — — — — —	134.497	80
	Astu modu resulta cu 30 septembre 1873 o stare a portufoiu lui de :		
304	bucati schimburi, in sum'a de — — — — —	131.813	72
IV. Operatiuni de lombardu.			
	Starea imprumutelor de lombardu a fostu cu finea lui iuniu a. c. de :		
19	bucati, in suma de — — — — —	8.232	60
	In decursulu patrariului elu III. se mai acordara :		
11	bucati, in suma de — — — — —	3.526	—
	Astu modu starea totala a acestorú imprumute fu de :		
30	bucati, in sum'a de — — — — —	11.758	60
11	bucati se resplatira in decursulu trimestrului cu — — — — —	3.140	60
	Prin urmare starea imprumutelor de lombardu cu finea lui septembre e de :		
19	bucati in sum'a totale de — — — — —	8.618	—
	Revirementulu cassei la centrala in cele trei luni fu preste totu de	422.129	08
Statulu generalu cu 30 septembre 1873.			
	I. In numerariu — — — — —	8.934	07
	II. In obligatiuni dela participanti — — — — —	170.511	72
	III. Portufoiulu de schimburi, (cambie,) — — — — —	131.813	72
	IV. Lombardu — — — — —	8.618	—
	V. In hartii de valóre — — — — —	20.431	09
	VI. Moneta — — — — —	2.220	56
	Totalu	342.529	16*

Sibiu, in 30 septembre 1873.

Directiunea institutulu.

*) Dupa acésta aretare, subtragendu din statulu generale depozitele straine de 70.897 fl. 9 cr. esa activulu Institutulu de : 271.632 fl. 7 cr ; unde ar fi de interesu publicu a se aretat in data si sum'a realminte raspunsa de actionari, pentru ca fie-cine se véda pré usioru, cata este cáscigulu. Red.